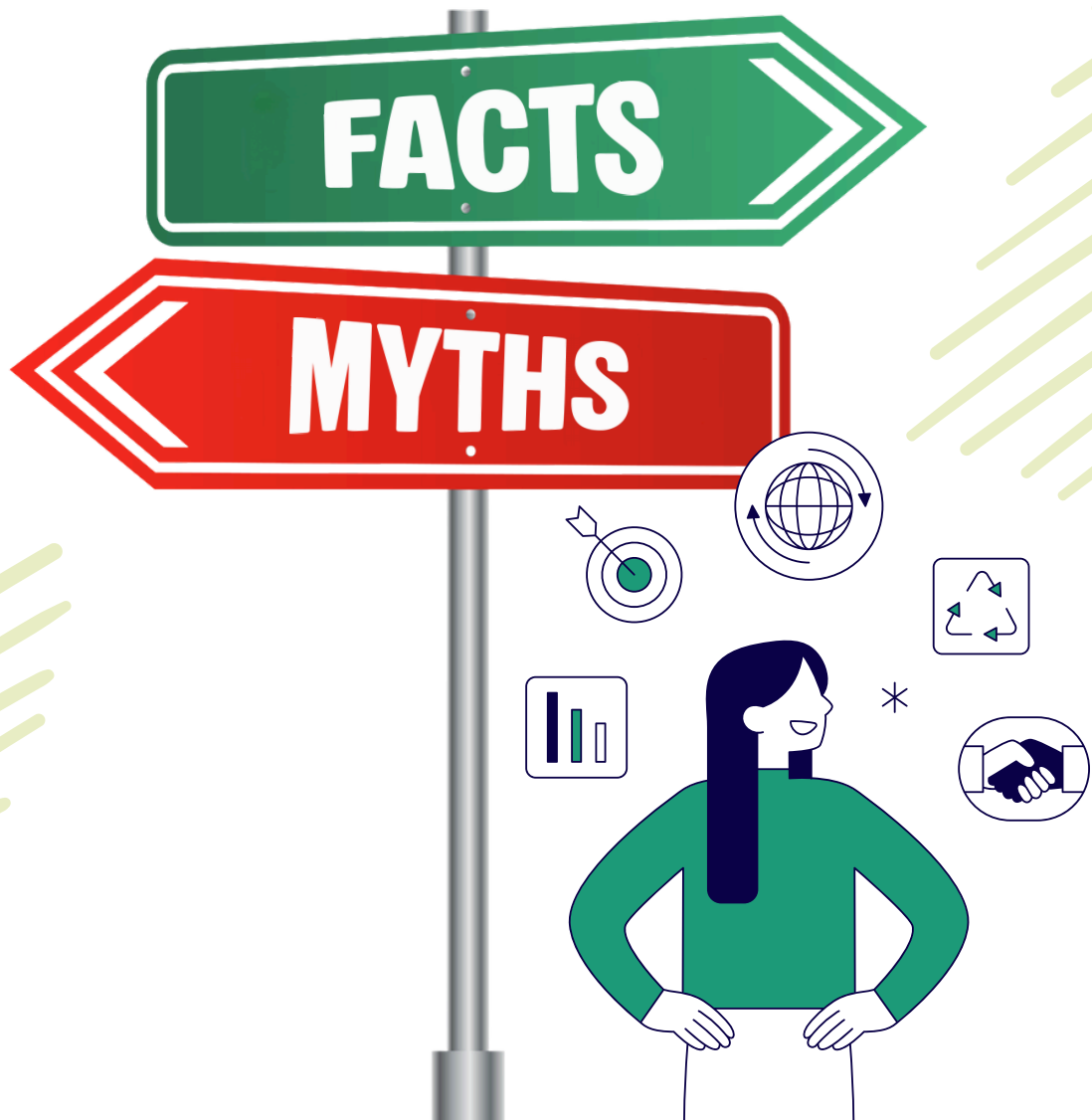

Fact-Checking Οδηγός

Living Labs and Game-Based Learning to Checkmate Climate Misinformation

Erasmus+ Project: 2024-2-LV02-KA220-YOU-000266268

Επικοινωνία: info@efe.lv

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τους συγγραφείς και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη την Ευρωπαϊκή Ένωση ή τον ΕΑΧΕΑ. Η ΕΕ και ο ΕΑΧΕΑ δεν φέρουν καμία ευθύνη για αυτές..

Asociația
Consultanților în
Dezvoltare
Comunitară

Το παρόν έργο © 2025 από το έργο Erasmus+ "Living Labs and Game-Based Learning to Checkmate Climate Misinformation", αριθμός 2024-2-LV02-KA220-YOU-000266268, διατίθεται με άδεια CC BY-NC-SA 4.0. Για να δείτε ένα αντίγραφο της άδειας, επισκεφθείτε:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ PROJECT</u>	4
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	5
<u>ΜΥΘΟΙ VS ΓΕΓΟΝΟΤΑ</u>	7
<u>ΠΩΣ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ FACT-CHECKING</u>	38
<u>ΕΡΓΑΛΕΙΑ FACT-CHECKING</u>	39
<u>WORKSHOP: ΚΑΤΑΡΡΙΨΗ ΜΥΘΩΝ</u>	44
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	48
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ</u>	49

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ PROJECT

Ίστον σημερινό ψηφιακό κόσμο, η κλιματική παραπληροφόρηση εξαπλώνεται ταχύτατα μέσω των social media και των παραδοσιακών μέσων. Οι νέοι κατακλύζονται από αντικρουόμενα μηνύματα: από την άρνηση της κλιματικής αλλαγής και το greenwashing, μέχρι ψευδοεπιστημονικές λύσεις. Αυτό διαστρεβλώνει την πραγματικότητα και αποδυναμώνει τη συμμετοχή των νέων σε δράσεις βασισμένες στην επιστήμη..

Για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης, δημιουργήσαμε το **Checkmate – Living Labs and Game-Based Learning to Checkmate Climate Misinformation**, ένα πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το Erasmus+. Στόχος μας είναι να εφοδιάσουμε τους youth workers και τους νέους με τις δεξιότητες, τα εργαλεία και την κριτική σκέψη που απαιτούνται για τον εντοπισμό και την ανατροπή ψευδών αφηγημάτων.

Ένα από τα βασικά αποτελέσματα του έργου είναι το Climate Busting Tool – ένας πρακτικός εκπαιδευτικός πόρος που σχεδιάστηκε για να βοηθήσει τους youth workers να ανοίξουν συζητήσεις για την παραπληροφόρηση. Το εργαλείο δημιουργήθηκε γιατί πολλοί εκπαιδευτικοί νιώθουν απροετοίμαστοι να διαχειριστούν τις ψευδείς ειδήσεις και ζητούν περιεχόμενο αξιόπιστο, διαδραστικό και εύκολα προσαρμόσιμο.

To Climate Busting Tool προσφέρει:

- Τεκμηριωμένες απαντήσεις που καταρρίπτουν κοινούς κλιματικούς μύθους.
- Διαδραστικές ασκήσεις που ενισχύουν τον κριτικό γραμματισμό στα μέσα
- Μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα παραπληροφόρησης στην πράξη
- Οδηγίες για τη δημιουργία ασφαλών χώρων διαλόγου και προβληματισμού.

Βασισμένο στις αρχές της μη τυπικής μάθησης, το εργαλείο συνδυάζει την έρευνα με τη βιωματική και παιγνιώδη μάθηση (gamification). Δεν στοχεύει απλώς στη διόρθωση στοιχείων, αλλά στο να προετοιμάσει τους νέους να αναλύουν, να αμφισβητούν και να δρουν. Μέσω του Checkmate, επιδιώκουμε να διαμορφώσουμε ενημερωμένους και ενεργούς πολίτες που δεν καταναλώνουν παθητικά τις πληροφορίες, αλλά συμμετέχουν κριτικά στη δημόσια συζήτηση.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κλιματική αλλαγή είναι μία από τις πιο τεκμηριωμένες επιστημονικά προκλήσεις της εποχής μας. Παρά την παγκόσμια επιστημονική συναίνεση, η κατανόηση του κοινού υπονομεύεται από τη διασπορά ψευδών ή διαστρεβλωμένων πληροφοριών, που αποτελούν τροχοπέδη για την ουσιαστική δράση.

Εσφαλμένη Πληροφόρηση (Misinformation): Πρόκειται για λανθασμένες πληροφορίες που διακινούνται χωρίς πρόθεση δόλου. Συχνά πηγάζουν από παρανοήσεις ή παρωχημένες γνώσεις (π.χ. η πεποίθηση ότι ένας βαρύς χειμώνας καταρρίπτει την υπερθέρμανση του πλανήτη). Αν και η πρόθεση δεν είναι κακόβουλη, το αποτέλεσμα προκαλεί σύγχυση και μειώνει την εμπιστοσύνη στην επιστήμη.

Σκόπιμη Παραπληροφόρηση (Disinformation): Περιλαμβάνει εσκεμμένα κατασκευασμένο περιεχόμενο με σκοπό τη χειραγώγηση για πολιτικά ή οικονομικά οφέλη. Συχνά διαδίδεται από ομάδες συμφερόντων (π.χ. βιομηχανίες ορυκτών καυσίμων) που επιδιώκουν να σπείρουν αμφιβολίες, χρησιμοποιώντας τακτικές όπως η επιλεκτική χρήση δεδομένων (cherry-picking) και η ψευδοεπιστήμη.

Μορφές Αφηγημάτων

Αυτά τα αφηγήματα εμφανίζονται με διάφορες μορφές:

1. Άμεση άρνηση της κλιματικής αλλαγής.
2. Καθυστέρηση δράσης μέσω αμφισβήτησης της εφικτότητας των μέτρων.
3. Greenwashing: Υπερβολή των περιβαλλοντικών επιδόσεων ορισμένων βιομηχανιών.
4. Θεωρίες συνωμοσίας γύρω από τις κλιματικές πολιτικές.

Ο Ρόλος του Ψηφιακού Οικοσυστήματος

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ενισχύουν αυτά τα αφηγήματα μέσω αλγορίθμων που προκρίνουν το συναισθηματικό περιεχόμενο έναντι της ακρίβειας. Αυτό δημιουργεί «ψηφιακά στεγανά» (echo chambers), όπου οι χρήστες εκτίθενται μόνο σε απόψεις που ενισχύουν τις προκαταλήψεις τους (confirmation bias), καθιστώντας δύσκολη την αποδοχή της διορθωτικής πληροφορίας.

Ψηφιακές Απειλές & Η Αξία του Fact-Checking

Κακόβουλα δίκτυα και influencers εκμεταλλεύονται τους αλγορίθμους για να στοχοποιήσουν επιστήμονες και θεσμούς. Σε ευάλωτες περιοχές, η κλιματική παραπληροφόρηση εργαλειοποιείται για να προκαλέσει κοινωνική ένταση και αστάθεια.

Σε αυτό το πλαίσιο, η επαλήθευση γεγονότων (fact-checking) είναι πλέον ζωτική πολιτική δεξιότητα. Περιλαμβάνει:

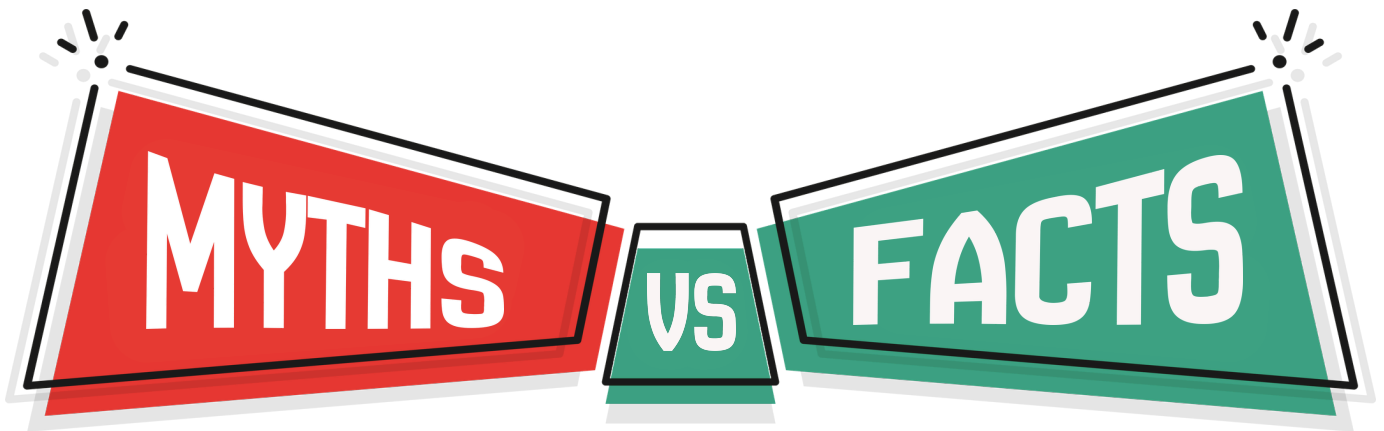
- Διασφάλιση πηγών με αξιόπιστα δεδομένα.
- Αναφορά στην επιστημονική συναίνεση.
- Χρήση έγκριτων πηγών (π.χ. IPCC, επιστημονικά περιοδικά, διαπιστευμένοι οργανισμοί).
-

Πώς να προλάβετε την παραπληροφόρηση:

1. Αξιολογήστε την αξιοπιστία της πηγής.
2. Διασταυρώστε τους ισχυρισμούς με ανεξάρτητες αναφορές.
3. Συμβουλευτείτε αναγνωρισμένους ειδικούς στην κλιματολογία.
4. Κοινοποιήστε έγκυρο περιεχόμενο αναφέροντας πάντα τις πηγές.

Σχετικά με την Εργαλειοθήκη

Αυτός ο οδηγός σχεδιάστηκε για να βοηθήσει εκπαιδευτικούς και youth workers να αναγνωρίζουν και να απαντούν στην κλιματική παραπληροφόρηση. Παρέχει πρακτικά εργαλεία επαλήθευσης, παραδείγματα κοινών μύθων με τις επιστημονικές τους απαντήσεις και συνδέει τον γραμματισμό στα μέσα με την περιβαλλοντική ευθύνη.

Σε ολόκληρη την Ευρώπη, η κλιματική κρίση δεν αποτελεί μόνο μια περιβαλλοντική και οικονομική πρόκληση – είναι ταυτόχρονα και μια επικοινωνιακή πρόκληση. Η κατανόηση του κοινού για την κλιματική αλλαγή διαμορφώνεται συχνά όχι μόνο από την επιστήμη, αλλά και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τον πολιτικό λόγο και τις προσωπικές πεποιθήσεις.

Σε αυτό το σύνθετο τοπίο πληροφοριών, μύθοι και παρανοήσεις σχετικά με την κλιματική αλλαγή μπορούν εύκολα να ριζώσουν και να εξαπλωθούν, είτε μέσω παρερμηνειών και παρωχημένων γνώσεων, είτε μέσω σκόπιμων εκστρατειών παραπληροφόρησης. Αυτοί οι μύθοι μπορούν να διαστρεβλώσουν τον δημόσιο διάλογο, να κλονίσουν την εμπιστοσύνη στα επιστημονικά δεδομένα και να εμποδίσουν την υποστήριξη προς τις κλιματικές πολιτικές και λύσεις.

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια επιλογή διαδεδομένων κλιματικών μύθων, συνοδευόμενη από τεκμηριωμένες απαντήσεις βάσει της σύγχρονης επιστήμης. Στόχος είναι η αναγνώριση των παραπλανητικών ισχυρισμών και η απόκτηση αυτοπεποίθησης για την κατάρριψή τους με σαφήνεια και στοιχεία.

Κάθε μύθος αναλύεται στο πλαίσió του, εξηγώντας πώς οι παρανοήσεις ενισχύονται από τα μέσα ενημέρωσης και την πολιτική ρητορική. Τα στοιχεία που παρατίθενται προωθούν την κριτική σκέψη, τον διάλογο και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών κατά της παραπληροφόρησης. Η διόρθωση αυτών των ψευδών στοιχείων είναι ζωτική για την οικοδόμηση μιας ανθεκτικής κοινωνίας, διασφαλίζοντας ότι η κλιματική δράση στηρίζεται σε μια κοινή αντίληψη για τις προκλήσεις και τις λύσεις του μέλλοντος.

MYTHS

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα δεν
σχετίζονται με την παγκόσμια
υπερθέρμανση.

FACTS

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα όπως οι σφοδρές καταιγίδες, οι εκτεταμένες πλημμύρες, οι πολυετείς ξηρασίες, οι καύσωνες που σπάνε κάθε ρεκόρ, οι πυρκαγιές και οι τυφώνες— γίνονται όλο και πιο συχνά και έντονα. Οι τάσεις αυτές συνδέονται άμεσα με την παγκόσμια υπερθέρμανση. Οι επιστήμονες χρησιμοποιούν συνδυασμό κλιματικών μοντέλων και παρατηρήσεων από το έδαφος, τον αέρα, τη θάλασσα και το διάστημα για να μελετήσουν πώς αυτά τα φαινόμενα μεταβάλλονται με την πάροδο του χρόνου.

Αγγλικά

Λετονικά

MYTHS

Τα ζώα θα προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή.

FACTS

Τα ζώα έχουν δύο επιλογές: να μετακινηθούν ή να προσαρμοστούν. Αν και ορισμένα είδη θα τα καταφέρουν, αυτό δεν ισχύει για όλα. Οι αλλαγές στη θερμοκρασία και στις βροχοπτώσεις έχουν ήδη μετατοπίσει την εξάπλωση των ειδών, με αποτέλεσμα τη μείωση των γηγενών πληθυσμών και την εξάπλωση εισβολικών ειδών. Τα δάση υφίστανται έντονη πίεση λόγω της αύξησης παρασίτων και ασθενειών, γεγονός που απειλεί άμεσα τη βιοποικιλότητα.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Μπορούμε απλώς να μετακομίσουμε σε άλλους πλανήτες αν η Γη θερμανθεί υπερβολικά.

FACTS

Δεν υπάρχει "Πλανήτης Β". Η μετοίκηση σε άλλο πλανήτη είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατη στην κλίμακα που απαιτείται. Κανένας άλλος πλανήτης δεν μπορεί να υποστηρίξει τη ζωή όπως η Γη. Η προστασία του δικού μας πλανήτη είναι η μόνη βιώσιμη λύση για την επιβίωσή μας.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι ακριβές και αναξιόπιστες για τη Λετονία.

FACTS

Η Λετονία είναι πρωτοπόρος στην ΕΕ: Το 2023, οι ανανεώσιμες πηγές κάλυψαν το 43,5% της κατανάλωσης ενέργειας (στο Top 3 της ΕΕ). Η παραγωγή από ήλιο και άνεμο αυξήθηκε κατά 92% μέσα σε έναν χρόνο, αποδεικνύοντας ότι οι επενδύσεις αυτές είναι και αποδοτικές και βιώσιμες.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Η υπερθέρμανση επηρεάζει μόνο τη θερμοκρασία στην επιφάνεια.

FACTS

Ενώ η επιφανειακή θέρμανση των ωκεανών είναι γνωστή, οι μετρήσεις από το 1992 σε ολόκληρη τη στήλη ύδατος δείχνουν δραματική άνοδο της θερμοκρασίας και στα βάθη. Παρότι το μεγαλύτερο μέρος της πρόσθετης ενέργειας αποθηκεύεται στα ανώτερα στρώματα (0-700μ. βάθος), η τελευταία δεκαετία υπήρξε η θερμότερη από το 1800, τόσο για τον καιρό όσο και για τους ωκεανούς.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Οι κρύοι χειμώνες αποδεικνύουν ότι η παγκόσμια υπερθέρμανση είναι απάτη.

FACTS

Η παγκόσμια υπερθέρμανση αφορά τις μακροπρόθεσμες τάσεις στις μέσες θερμοκρασίες. Τα τελευταία 60 χρόνια, η θερμοκρασία της Γης αυξάνεται κατά μέσο όρο $0,06^{\circ}\text{C}$ ανά δεκαετία, ενώ μετά το 1980 ο ρυθμός αυτός τριπλασιάστηκε ($0,2^{\circ}\text{C}$ ανά δεκαετία). Τα 10 θερμότερα έτη από το 1850 έχουν καταγραφεί όλα την τελευταία δεκαετία (2015-2024), με το 2024 να αποτελεί το θερμότερο έτος που έχει καταγραφεί ποτέ.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Το κλίμα αλλάζει πάντα, δεν είναι κάτι καινούργιο.

FACTS

Αν και έχουν υπάρξει φυσικές κλιματικές διακυμάνσεις ανά τις χιλιετίες, η τρέχουσα ταχεία υπερθέρμανση είναι άνευ προηγουμένου. Προκαλείται κυρίως από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η καύση ορυκτών καυσίμων, η οποία οδηγεί σε σημαντικές περιβαλλοντικές αλλαγές με ρυθμούς πολύ ταχύτερους από τους φυσικούς κύκλους του παρελθόντος.

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Τα κλιματικά μοντέλα είναι αναξιόπιστα·
δεν μπορούμε να προβλέψουμε τον καιρό
ούτε για δύο εβδομάδες μετά.

FACTS

Ο καιρός και το κλίμα είναι έννοιες σχετικές αλλά διαφορετικές. Ο καιρός αφορά βραχυπρόθεσμες συνθήκες, ενώ το κλίμα περιγράφει μακροπρόθεσμα μοτίβα σε βάθος 30 ετών ή περισσότερο. Ενώ η καθημερινή πρόγνωση καιρού είναι αβέβαιη πέραν των λίγων ημερών, τα κλιματικά μοντέλα βασίζονται σε καλά κατανοητές φυσικές αρχές και μοτίβα μεγάλης κλίμακας (π.χ. οι διαφορετικές κλιματικές ζώνες έχουν σταθερά καιρικά πρότυπα).

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Το προηγμένο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων της Αυστρίας σημαίνει ότι δεν χρειάζεται να ανησυχούμε για τις κλιματικές επιπτώσεις.

FACTS

Παρά το εξαιρετικό σύστημα της Αυστρίας (υψηλή ανακύκλωση, ελάχιστη υγειονομική ταφή), οι κλιματικές επιπτώσεις δεν εκμηδενίζονται. Η καύση απορριμμάτων εξακολουθεί να παράγει CO₂, ενώ η παραγωγή και η κατανάλωση που οδηγούν στα απορρίμματα αποτελούν κύριες πηγές εκπομπών. Η μείωση των απορριμμάτων στην πηγή είναι κρίσιμη για τον περιορισμό του κλιματικού αποτυπώματος της χώρας.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Βρέχει περισσότερο, άρα η παγκόσμια υπερθέρμανση δεν υφίσταται.

FACTS

Η αύξηση των βροχοπτώσεων, ιδιαίτερα με τη μορφή έντονων φαινομένων, συνάδει απόλυτα με την παγκόσμια υπερθέρμανση. Ο θερμότερος αέρας συγκρατεί περισσότερη υγρασία, οδηγώντας σε σφοδρότερες βροχοπτώσεις. Στην Αυστρία, μελέτες δείχνουν ότι τα επεισόδια έντονων βροχοπτώσεων έχουν γίνει πιο συχνά και έντονα τις τελευταίες δεκαετίες, αυξάνοντας τον κίνδυνο πλημμυρών.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Τα αρχεία της παγκόσμιας θερμοκρασίας είναι αναξιόπιστα, καθώς οι σταθμοί μέτρησης κοντά σε αστικές περιοχές απορροφούν θερμότητα, αλλοιώνοντας τις ενδείξεις

FACTS

Αν και οι αστικές περιοχές μπορεί να είναι θερμότερες λόγω των κτιρίων και του οδοστρώματος, οι παγκόσμιες τάσεις της θερμοκρασίας επιβεβαιώνονται εξίσου σε αγροτικές περιοχές, ωκεανούς και δάση. Οι επιστήμονες χρησιμοποιούν πολλαπλά εργαλεία επίγειους σταθμούς, δορυφόρους και φυσικούς δείκτες όπως οι δακτύλιοι των δέντρων και οι πυρήνες πάγου τα οποία δείχνουν το ίδιο ξεκάθαρο μοτίβο: η Γη θερμαίνεται παντού.

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Η κλιματική αλλαγή είναι μια θεωρία συνωμοσίας.

FACTS

Η συντριπτική πλειονότητα των κλιματολόγων συμφωνεί ότι οι ανθρώπινες δραστηριότητες προκαλούν την κλιματική αλλαγή, με επιβλαβείς συνέπειες για το περιβάλλον και τις κοινωνίες. Έρευνες δείχνουν ότι όσοι αρνούνται την κλιματική αλλαγή συχνά το κάνουν λόγω συνωμοσιολογικών πεποιθήσεων. Ως αποτέλεσμα, είναι γενικά λιγότερο διατεθειμένοι να συμμετάσχουν σε πολιτικές προσπάθειες ή να αναλάβουν προσωπική δράση για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Οι πυρκαγιές στην Ελλάδα προκαλούνται κυρίως από εμπρησμούς ή μετανάστες.

FACTS

Παρόλο που ο εμπρησμός μπορεί να συμβάλει στο ξέσπασμα πυρκαγιών, η αυξανόμενη συχνότητα και έντασή τους στην Ελλάδα οφείλεται κυρίως σε παράγοντες της κλιματικής αλλαγής, όπως οι παρατεταμένοι καύσωνες, η ξηρασία και οι ισχυροί άνεμοι. Η απόδοση των πυρκαγιών κυρίως σε εμπρησμούς ή μετανάστες αποτελεί μορφή παραπληροφόρησης, η οποία αποσπά την προσοχή από την αντιμετώπιση των βαθύτερων περιβαλλοντικών αιτιών.

Αγγλικά

Αγγλικά

Ελληνικά

MYTHS

Η αντιστάθμιση άνθρακα μέσω
δενδροφύτευσης αρκεί για την ακύρωση
των εκπομπών

FACTS

Η δενδροφύτευση βοηθά στην απορρόφηση του άνθρακα, όμως η αντιστάθμιση συχνά υπερεκτιμάται ή αποδεικνύεται αναποτελεσματική λόγω κακής συντήρησης, πυρκαγιών ή κακής διαχείρισης της γης. Η πραγματική μείωση των εκπομπών πρέπει να προέλθει από τη δραστική περικοπή της χρήσης ορυκτών καυσίμων και όχι αποκλειστικά από την επένδυση σε προγράμματα αντιστάθμισης.

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Η Κίνα είναι η κύρια υπεύθυνη για την κλιματική αλλαγή.

FACTS

Αυτός ο μύθος στοχοποιεί μόνο την Κίνα λόγω των υψηλών εκπομπών της σήμερα. Το WWF διευκρινίζει ότι οι ιστορικές εκπομπές των δυτικών χωρών και οι παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού περιπλέκουν την απόδοση ευθυνών. Οι κατά κεφαλήν εκπομπές της Κίνας παραμένουν χαμηλότερες από ορισμένες δυτικές χώρες, ενώ η χώρα επενδύει μαζικά στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Αγγλικά

MYTHS

Οι ανεμογεννήτριες προκαλούν μόνο κακό στο περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα, ειδικά στα πουλιά.

FACTS

Οι ανεμογεννήτριες ενέχουν κινδύνους, όμως η σωστή χωροθέτηση μακριά από μεταναστευτικές οδούς ελαχιστοποιεί τις απώλειες. Επιστημονικές μελέτες και οδηγίες της ΕΕ επιβεβαιώνουν ότι με προσεκτικό σχεδιασμό, ο αντίκτυπος στους πληθυσμούς των πουλιών παραμένει χαμηλός, ειδικά συγκριτικά με άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Μια άνοδος της θερμοκρασίας κατά μερικούς βαθμούς δεν είναι και τόσο σπουδαίο θέμα.

FACTS

Ακόμη και η μικρή διαφορά μεταξύ 1,5°C και 2°C επιδεινώνει δραματικά τις επιπτώσεις. Στους 2°C, οι σφοδροί καύσωνες και οι ξηρασίες εντείνονται, ενώ οι κοραλλιογενείς ύφαλοι κινδυνεύουν με πλήρη αφανισμό. Ενδεικτικά, ένας Αρκτικός κύκλος χωρίς πάγο το καλοκαίρι θα συμβαίνει κάθε 10 χρόνια στους 2°C, έναντι μίας φορές ανά αιώνα στους 1,5°C. Αυτό το «μισό» του βαθμού θέτει σε κίνδυνο εκατομμύρια ανθρώπους και ολόκληρα οικοσυστήματα.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Η κλιματική αλλαγή θα προκαλέσει ένα μαζικό κύμα μεταναστών προς την Ευρώπη.

FACTS

Η κλιματική μετανάστευση είναι κυρίως εσωτερική ή περιφερειακή. Οι περισσότεροι πληγέντες μετακινούνται εντός των συνόρων τους ή σε γειτονικές χώρες, καθώς στερούνται τους πόρους για ταξίδια μεγάλων αποστάσεων. Η ιδέα μιας μαζικής «εξόδου» προς την Ευρώπη είναι υπερβολική και συχνά χρησιμοποιείται για τη διασπορά φόβου αντί για την άσκηση σοβαρής πολιτικής.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα δεν συμφέρουν γιατί είναι ακριβότερα.

FACTS

Αν και η τιμή αγοράς μπορεί να είναι υψηλότερη, οι επιδοτήσεις και η πτώση των τιμών μειώνουν συνεχώς τη διαφορά. Μακροπρόθεσμα, τα ηλεκτρικά οχήματα είναι πιο οικονομικά, καθώς το χαμηλότερο κόστος συντήρησης και φόρτισης οδηγεί σε σημαντική εξοικονόμηση σε σύγκριση με τα αυτοκίνητα εσωτερικής καύσης.

Αγγλικά

Ρουμανικά

MYTHS

Το CO₂ είναι ακίνδυνο και φυσικό – τα φυτά το χρειάζονται.

FACTS

Το CO₂ είναι όντως φυσικό, αλλά η υπερβολική συγκέντρωσή του παγιδεύει θερμότητα στην ατμόσφαιρα. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες αύξησαν τα επίπεδα CO₂ πάνω από 40% από την προβιομηχανική εποχή, ανατρέποντας την ενεργειακή ισορροπία της Γης και προκαλώντας την παγκόσμια υπερθέρμανση.

Αγγλικά

Ρουμανικά

Γαλλικά

MYTHS

Τα υφάσματα δεν επηρεάζουν το κλίμα
επειδή είναι βιοδιασπώμενα.

FACTS

Η βιομηχανία ένδυσης ευθύνεται για το 8-10% των παγκόσμιων εκπομπών. Για κάθε πολίτη της ΕΕ, η παραγωγή ρούχων απαιτεί ετησίως 9 κ.μ. νερού και 391 κιλά πρώτων υλών. Πέρα από τις εκπομπές, ο κλάδος προκαλεί τεράστια ρύπανση των υδάτων από χημικά και μικροπλαστικά, ενώ συνδέεται με σοβαρές παραβιάσεις εργασιακών δικαιωμάτων.

Αγγλικά

Ρουμανικά

MYTHS

Η στάθμη της θάλασσας δεν ανεβαίνει
επειδή λιώνουν οι πάγοι.

FACTS

Τόσο οι πάγοι της Αρκτικής όσο και οι παγετώνες παγκοσμίως συρρικνώνονται ραγδαία. Δορυφορικά δεδομένα επιβεβαιώνουν τη μακροπρόθεσμη απώλεια πάγου, η οποία συμβάλλει στην άνοδο της στάθμης των θαλασσών. Η παγκόσμια στάθμη έχει ανέβει πάνω από 20 cm από το 1900, κυρίως λόγω του λιωσίματος των παγετώνων της ξηράς και της θερμικής διαστολής του νερού.

Αγγλικά

Ρουμανικά

Γαλλικά

MYTHS

FACTS

Οι επενδύσεις σε πράσινες λύσεις (ανανεώσιμες πηγές, «πράσινες» θέσεις εργασίας) ενισχύουν την καινοτομία και την απασχόληση. Παράλληλα, μειώνουν το τεράστιο κόστος των κλιματικών καταστροφών και των επιπτώσεων της ρύπανσης στην υγεία, το οποίο είναι μακροπρόθεσμα πολύ υψηλότερο.

Αγγλικά

Ρουμανικά

Γαλλικά

MYTHS

Δεν υπάρχει επιστημονική συναίνεση για την κλιματική αλλαγή.

FACTS

Πάνω από το 97% των κλιματολόγων παγκοσμίως συμφωνούν: η κλιματική αλλαγή είναι πραγματικότητα και προκαλείται κυρίως από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Η επιστημονική ομοφωνία είναι τόσο ισχυρή όσο και για τη σχέση καπνίσματος και καρκίνου.

Αγγλικά

Ρουμανικά

Γαλλικά

MYTHS

Η σπατάλη τροφίμων δεν είναι σημαντικό κλιματικό πρόβλημα.

FACTS

Η σπατάλη τροφίμων ευθύνεται για το 8–10% των παγκόσμιων εκπομπών. Όταν το φαγητό σαπίζει στις χωματερές, παράγει μεθάνιο, ένα αέριο πάνω από 25 φορές πιο ισχυρό από το CO₂. Αν η σπατάλη τροφίμων ήταν χώρα, θα ήταν ο τρίτος μεγαλύτερος ρυπαντής στον κόσμο.

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Η κομποστοποίηση εκλύει επιβλαβή αέρια όπως οι χωματερές, άρα δεν διαφέρει.

FACTS

Η σωστή κομποστοποίηση είναι αερόβια (με οξυγόνο) και παράγει ελάχιστο μεθάνιο. Αντίθετα, οι χωματερές είναι αναερόβιες, παράγοντας τεράστιες ποσότητες μεθανίου. Η κομποστοποίηση μειώνει δραστικά τις εκπομπές και επιστρέφει θρεπτικά συστατικά στο έδαφος, ενισχύοντας την αποθήκευση άνθρακα στη γη.

Αγγλικά

MYTHS

Τα τοπικά τρόφιμα έχουν πάντα μικρότερο αποτύπωμα άνθρακα.

FACTS

Όχι πάντα. Ο τρόπος παραγωγής επηρεάζει το κλίμα περισσότερο από τη μεταφορά. Για παράδειγμα, μια τοπική ντομάτα από θερμαινόμενο θερμοκήπιο μπορεί να ρυπαίνει περισσότερο από μια εισαγόμενη ντομάτα εποχής που καλλιεργήθηκε στο ύπαιθρο. Το «τοπικό» δεν είναι αυτόματα «πράσινο»· η μέθοδος παραγωγής και η εποχικότητα έχουν τη μεγαλύτερη σημασία.

Αγγλικά

Αγγλικά

MYTHS

Τα φυτικά τρόφιμα δεν έχουν κανένα περιβαλλοντικό μειονέκτημα.

FACTS

Η στροφή σε φυτική διατροφή μειώνει δραστικά τις εκπομπές, αλλά δεν είναι όλα τα φυτικά προϊόντα ίδια. Καλλιέργειες όπως τα αμύγδαλα ή τα αβοκάντο μπορεί να είναι υδροβόρες ή να συνδέονται με την αποδάσωση. Μια πραγματικά βιώσιμη διατροφή εστιάζει σε ποικίλα, εποχικά και ελάχιστα επεξεργασμένα τρόφιμα, και όχι απλώς στην αποφυγή του κρέατος.

Αγγλικά

MYTHS

Οι κομποστοποιήσιμες συσκευασίες
λύνουν το πρόβλημα των
απορριμμάτων.

FACTS

Οι συσκευασίες αυτές δεν είναι «μαγικές». Πολλές απαιτούν βιομηχανικές εγκαταστάσεις κομποστοποίησης (υψηλές θερμοκρασίες) για να διασπαστούν και δεν αποσυντίθενται στην αυλή μας ή στη θάλασσα. Αν καταλήξουν σε λάθος κάδο, ρυπαίνουν την ανακύκλωση πλαστικού ή παράγουν μεθάνιο στις χωματερές. Η πραγματική λύση παραμένει η επαναχρησιμοποίηση και η συνολική μείωση των συσκευασιών.

Αγγλικά

MYTHS

Μύθος: Το κρέας από μικρές φάρμες ή οικόσιτα ζώα δεν επιβαρύνει το κλίμα.

FACTS

Αν και οι μικρές φάρμες προσφέρουν καλύτερη ευζωία, τα μηρυκαστικά (αγελάδες, κασίκες) εκλύουν μεθάνιο μέσω της πέψης τους, ανεξαρτήτως κλίμακας. Μάλιστα, λόγω χαμηλότερης απόδοσης, οι εκπομπές ανά κιλό κρέατος μπορεί να είναι ενίοτε υψηλότερες από τις βιομηχανικές. Παρά τα οφέλη των αναγεννητικών πρακτικών, το μεθάνιο παραμένει σοβαρό κλιματικό πρόβλημα σε κάθε μορφή εκτροφής.

Αγγλικά

Αγγλικά

Αγγλικά

ΠΩΣ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ FACT-CHECKING

Το Fact-checking είναι η διαδικασία επαλήθευσης πληροφοριών μέσω αξιόπιστων και επιστημονικά τεκμηριωμένων πηγών. Οι πηγές αυτού του Toolkit προσφέρουν πρόσβαση σε αναλύσεις ειδικών και θεσμικά δεδομένα για το κλίμα.

Πώς να τις χρησιμοποιήσετε:

- Επαλήθευση: Δείτε αν ένας ισχυρισμός στηρίζεται σε επιστημονικές αποδείξεις.
- Κατάρριψη: Βρείτε τεκμηριωμένες απαντήσεις σε κοινούς κλιματικούς μύθους.
- Σύγκριση: Διασταυρώστε πληροφορίες σε πολλαπλές αξιόπιστες πλατφόρμες.
- Κατανόηση: Εμβαθύνετε στο πλαίσιο των ειδήσεων που βλέπετε στα Social Media.

Κατάλαβα, το επεκτείνουμε για να συμπεριλάβουμε και το κομμάτι της ενδυνάμωσης των νέων. Εδώ είναι η πλήρης λίστα των 10 σημείων στα Ελληνικά, δομημένη έτσι ώστε να αναδεικνύει τόσο τη διαδικασία όσο και τα οφέλη:

Προτεινόμενη Προσέγγιση για Εργασία με Νέους

- 1.Επιλογή Ισχυρισμού: Διαλέξτε έναν μύθο ή μια δήλωση από τα social media, τα ΜΜΕ ή καθημερινές συζητήσεις.
- 2.Αναζήτηση Πηγών: Χρησιμοποιήστε τις έγκυρες ιστοσελίδες του Toolkit για να βρείτε σχετικά άρθρα και fact-checks.
- 3.Σύγκριση Δεδομένων: Ελέγξτε αν υπάρχει συνέπεια μεταξύ διαφορετικών πηγών και αν καταλήγουν σε κοινά συμπεράσματα.
- 4.Αξιολόγηση Πλαισίου: Δώστε προσοχή στις ημερομηνίες δημοσίευσης, στις πηγές που αναφέρονται και στον τρόπο παρουσίασης.
- 5.Ομαδική Συζήτηση: Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να εξηγήσουν τι βρήκαν και πώς η αλήθεια αλλάζει την οπτική τους.
- 6.Ενεργή Σκέψη: Μετατρέψτε τους νέους από παθητικούς καταναλωτές πληροφοριών σε ενεργούς, κριτικούς στοχαστές.
- 7.Γραμματισμός στα Μέσα: Καλλιεργήστε δεξιότητες εντοπισμού της παραπληροφόρησης μέσα από την πρακτική εξάσκηση.
- 8.Σωστά Ερωτήματα: Μάθετε στους νέους να θέτουν τις σωστές ερωτήσεις όταν συναντούν ένα αμφιλεγόμενο περιεχόμενο.
- 9.Αναγνώριση Αξιοπιστίας: Αναπτύξτε την ικανότητα να ξεχωρίζουν τις έγκυρες πληροφορίες από τις υπεραπλουστευμένες αφηγήσεις.
- 10.Λήψη Αποφάσεων: Ενισχύστε την αυτοπεποίθηση των νέων ώστε να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις στις καθημερινές τους συζητήσεις.

FACT CHECKING TOOLS

ΤΙΤΛΟΣ	WEBSITE	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΓΛΩΣΣΑ
Verified	https://shareverified.com/topics/climate/	Παρέχει επιστημονικά τεκμηριωμένη επαλήθευση για την κλιματική αλλαγή και σχετικά περιβαλλοντικά ζητήματα.	Αγγλικά
iVerify	https://www.undp.org/digital/iverify	Εθνικά εργαλεία για την επαλήθευση πληροφοριών που αναφέρονται από το ευρύ κοινό.	Αγγλικά/ Βαλτικές γλώσσες
BECID Fact-Checking Repository	https://becid.eu/fact-checking/	Κεντρική βάση δεδομένων με fact-checks από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες στην Εσθονία, Λετονία και Λιθουανία	Λετονικά/ Αγγλικά
Re: Baltica (Re: Check)	https://rebaltica.lv/recheck/	Εργαστήριο ελέγχου που καταρρίπτει viral ψευδείς ειδήσεις και παρακολουθεί την παραπληροφόρηση στη Βαλτική.	Αγγλικά
Media Bias/Fact Check	https://mediabiasfactcheck.com	Πλατφόρμα που αξιολογεί το επίπεδο μεροληψίας και την αξιοπιστία χιλιάδων ειδησεογραφικών πηγών.	Αγγλικά
Reuters	https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/	Ιστότοποι με αξιόπιστη ανάλυση και επαληθευμένες ειδήσεις για το κλίμα, την ενέργεια και τη βιωσιμότητα	Αγγλικά

FACT CHECKING TOOLS

ΤΙΤΛΟΣ	WEBSITE	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΓΛΩΣΣΑ
Climate-ADAPT	https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/countries-regions/countries	Πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος με δεδομένα και εργαλεία για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.	Αγγλικά
eMonitor+	https://www.undp.org/arab-states/emonitor	Ψηφιακό εργαλείο του UNDP που χρησιμοποιεί AI για τον εντοπισμό και την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης.	Αγγλικά
Full Fact	https://fullfact.org/environment/	Αναλύσεις και έλεγχοι σχετικά με το περιβάλλον, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ευημερία των ζώων.	Αγγλικά
Climate Fact Checks	https://climatefactchecks.org	Πλατφόρμα που αναδεικνύει ανακρίβειες σε ισχυρισμούς ΜΜΕ, ακτιβιστών και πολιτικών για το κλίμα.	Αγγλικά
Mimikama	https://www.mimikama.org/category/mimikama-faktenchecks/faktencheck/	Πλατφόρμα εστιασμένη στην κατάρριψη ιογενών ψευδών ειδήσεων, απάτων και μύθων του διαδικτύου.	Γερμανικά/ Αγγλικά
Carbon Brief	https://www.carbonbrief.org/in-focus/factchecks/	Παρέχει λεπτομερείς επαληθεύσεις για την επιστήμη του κλίματος και την ενεργειακή πολιτική.	Αγγλικά

FACT CHECKING TOOLS

ΤΙΤΛΟΣ	WEBSITE	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΓΛΩΣΣΑ
Ellinika Hoaxes	ellinikahoaxes.gr	Η κορυφαία ελληνική πλατφόρμα που καταρρίπτει ευρύ φάσμα παραπληροφόρησης, περιλαμβανομένων των περιβαλλοντικών μύθων.	Ελληνικά
Check4Facts.gr	check4facts.gr	Υπό τη διαχείριση του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών, επαληθεύει ισχυρισμούς για το κλίμα, την υγεία και κοινωνικά θέματα.	Ελληνικά
AFP Fact Check (Greece)	https://factcheckgreece.afp.com/	Το τμήμα επαλήθευσης του Γαλλικού Πρακτορείου Ειδήσεων στα ελληνικά, με έμφαση στην κλιματική παραπληροφόρηση.	Ελληνικά/ Αγγλικά
Climate Feedback	https://science.feedback.org/climate-feedback/	Διεθνές δίκτυο επιστημόνων που αξιολογούν και σχολιάζουν άρθρα των ΜΜΕ για την κλιματική αλλαγή.	Αγγλικά
FactChecker.gr	FactChecker.gr	Ανεξάρτητη πλατφόρμα (μέλος του EDMO) που διερευνά ισχυρισμούς στα social media και καταπολεμά την παραπληροφόρηση.	Ελληνικά
FactReview.gr	https://factreview.gr/category/pseudoscience/climate-change/	Ελληνική πλατφόρμα που ειδικεύεται στην κατάρριψη ψευδοεπιστημονικών μύθων και προσφέρει εκπαιδευτικό υλικό για το κλίμα.	Ελληνικά

FACT CHECKING TOOLS

ΤΙΤΛΟΣ	WEBSITE	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΓΛΩΣΣΑ
Earth School / TED	https://ed.ted.com/earth-school	Μαθήματα που βοηθούν τους μαθητές να κατανοήσουν τη φύση και τους τρόπους προστασίας της.	Αγγλικά
Educator Resources / Earth Rangers	https://www.earthrangers.com/EN/CA/educator-resources/	Δωρεάν εργαλεία για εκπαιδευτικούς, ιδέες για μαθήματα, περιεχόμενο για οικολογικές λέσχες και podcasts.	Αγγλικά
Ténykérdés	https://tenykerdes.afp.com/	Αξιόπιστη πηγή για την επαλήθευση κλιματικών δεδομένων και την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης.	Ουγγρικά
Lakmusz	https://lakmusz.hu/	Εργαλεία για τον εντοπισμό κλιματικών μύθων και την προώθηση υπεύθυνης συμπεριφοράς στο διαδίκτυο.	Ουγγρικά
Yale Program on Climate Change Communication	https://climatecommunication.yale.edu/	Έρευνες και πόροι που βοηθούν σχολεία και κοινότητες να συζητήσουν για λύσεις στην κλιματική κρίση.	Αγγλικά
NASA For Educators	https://climate.nasa.gov/for-educators/	Ο εκπαιδευτικός κόμβος της NASA με υλικό έτοιμο για χρήση μέσα στην τάξη, ειδικά σχεδιασμένο για παιδιά.	Αγγλικά

FACT CHECKING TOOLS

ΤΙΤΛΟΣ	WEBSITE	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΓΛΩΣΣΑ
Factual.ro	https://www.factual.ro/schimbari-climaticice/	Ανεξάρτητη πλατφόρμα που εστιάζει αποκλειστικά στην κατάρριψη της κλιματικής παραπληροφόρησης	Αγγλικά Ρουμανικά
Google Fact Check Explorer	https://toolbox.google.com/factcheck/explorer	Εργαλείο αναζήτησης επαληθευμένων πληροφοριών για το κλίμα και άλλα επίκαιρα θέματα.	Όλες οι γλώσσες
BRODhub	https://brodhub.eu/en/fact-checking	Μέρος του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου (EDMO) που παρέχει fact-checks σε Βουλγαρικά και Ρουμανικά σε συνεργασία με το AFP.	Αγγλικά Ρουμανικά Βουλγαρικά
Skeptical Science	https://skepticalscience.com/	Καταρρίπτει κλιματικούς μύθους χρησιμοποιώντας αποκλειστικά επιστημονική έρευνα με ομότιμη αξιολόγηση (peer-reviewed).	29 γλώσσες
Euro Climate Check	https://euroclimatecheck.com/	Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία ειδικών για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης με έγκυρα εργαλεία.	Αγγλικά
AFP Verificat Romania	https://verificat.afp.com/list/Climat	Το κλιματικό τμήμα του AFP που αναλύει και καταρρίπτει ψευδείς ισχυρισμούς στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.	26 γλώσσες

WORKSHOP: ΚΑΤΑΡΡΙΨΗ ΜΥΘΩΝ

Ομάδα Στόχος: Νέοι ηλικίας 15–25 ετών

Προτεινόμενο Μέγεθος Ομάδας: 10–25 συμμετέχοντες

Διάρκεια: 40–120 λεπτά (ανάλογα με τις επιλεγμένες δραστηριότητες)

Μεθοδολογία: Μη τυπική εκπαίδευση, διαδραστική συζήτηση, εργαλεία γραμματισμού στα μέσα, παιγνιώδης μάθηση (gamified learning)

Μαθησιακοί Στόχοι

Μέχρι το τέλος της συνεδρίας, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να:

1. Διακρίνουν τα είδη παραπληροφόρησης.
2. Καταρρίπτουν κοινούς κλιματικούς μύθους.
3. Επαληθεύουν ειδήσεις με εργαλεία fact-checking.
4. Μαθαίνουν διαδραστικά μέσω παιχνιδιού (Kahoot).
5. Συνδέουν τα fake news με την κλιματική δράση.

Ξεκινώντας τη συζήτηση με περιέργεια

- Περιέργεια αντί για διόρθωση: Ρωτήστε: «Το έχετε ξανακούσει αυτό;» ή «Γιατί πιστεύετε ότι ο κόσμος το πιστεύει;».
- Αποφυγή ντροπής ή υπαιτιότητας: Εστιάστε στη μάθηση και όχι στο ποιος έχει «δίκιο». Οι νέοι μπορεί να αναπαράγουν μύθους άθελά τους.
- Έμφαση στην ενδυνάμωση: Όλοι μπορούν να γίνουν «ντετέκτιβ του κλίματος». Ο εντοπισμός ψευδών πληροφοριών είναι μια δεξιότητα που τώρα κατακτούν.
- Χρήση οικείων παραδειγμάτων: Συνδέστε τους μύθους με την καθημερινότητα ή με trends που βλέπουν στα social media.
- Επιβράβευση της ανακάλυψης: Κάθε κατάρριψη μύθου είναι μια νίκη για τη γνώση, την κριτική σκέψη και τον πλανήτη.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ / ICEBREAKER (15 ΛΕΠΤΑ)

ΚΛΙΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΝΕΦΟΛΕΞΟ (WORD CLOUD)

- Γρήγορος γύρος: Κάθε συμμετέχοντας μοιράζεται μια λέξη που του έρχεται στο μυαλό όταν ακούει «κλιματική αλλαγή».
- Δημιουργία: Ο συντονιστής γράφει τις λέξεις σε πίνακα ή flipchart, δημιουργώντας ένα συλλογικό «συννεφόλεξο».
- Σύντομος αναστοχασμός: Παρατηρήστε μοτίβα, συναισθήματα ή αντιθέσεις στις αντιλήψεις της ομάδας.
-

ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ (CLIMATE SPECTRUM)

- Διαμόρφωση: Τοποθετήστε μια νοητή γραμμή στον χώρο (π.χ. Συμφωνώ ↔ Διαφωνώ).
- Δηλώσεις: Διαβάστε σύντομες φράσεις όπως: «Η κλιματική αλλαγή με ξεπερνά» ή «Οι ατομικές πράξεις έχουν σημασία».
- Τοποθέτηση: Οι συμμετέχοντες επιλέγουν τη θέση τους πάνω στη γραμμή.
- Αναστοχασμός: Σύντομο σχόλιο για την πολυφωνία και τη διαφορετικότητα των απόψεων στην ομάδα.

CLIMATE CONNECTIONS

- Δηλώσεις: Διαβάστε μία προς μία σύντομες φράσεις, π.χ.:
 - «Χρησιμοποίησα MMM αυτή την εβδομάδα.»
 - «Δοκίμασα πρόσφατα ένα γεύμα φυτικής προέλευσης.»
 - «Ανακυκλώνω τακτικά.»
- Συμμετοχή: Οι συμμετέχοντες σηκώνουν το χέρι τους αν η δήλωση τους αφορά.
- Παρατήρηση: Μια σύντομη παύση για να εντοπιστούν ομοιότητες και διαφορές στην ομάδα.
- Κλείσιμο: «Όλοι συνδεόμαστε με την κλιματική δράση με διαφορετικούς τρόπους – και μαζί, καλύπτουμε ένα ευρύ φάσμα εμπειριών.»

CLIMATE EMOJI CHECK-IN (ONLINE ΕΚΔΟΧΗ)

- Ερώτηση: «Πώς αισθάνεστε για την κλιματική αλλαγή σήμερα;»
- Απόκριση: Οι συμμετέχοντες απαντούν στο chat ή στη γραμμή αντιδράσεων χρησιμοποιώντας μόνο emojis.
- Προβολή: Εμφάνιση των emojis στην οθόνη (π.χ. συγκέντρωση σε ένα κοινό έγγραφο ή slide).
- Σύντομος αναστοχασμός: Παρατήρηση κοινών διαθέσεων, απρόσμενων αντιθέσεων και του τι μας δείχνει αυτό για την αφετηρία της ομάδας.

ΕΠΙΛΕΞΤΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΤΑΡΡΙΨΗΣ ΜΥΘΩΝ (30 ΛΕΠΤΑ)

- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες.
- Ανάθεση: Δώστε σε κάθε ομάδα 1–2 κλιματικούς μύθους από το Toolkit.
- Ανάλυση: Ζητήστε τους να εξετάσουν:
 - Ποιος είναι ο μύθος και γιατί είναι παραπλανητικός;
 - Ποιο είναι το πραγματικό γεγονός και ποια είναι η πηγή του;
 - Πού μπορεί να συναντήσουν οι νέοι αυτόν τον μύθο (social media, YouTube, κ.λπ.);
- Αποτέλεσμα: Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα ευρήματά της για την κατάρριψη των μύθων.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΚΑΤΑΡΡΙΨΗΣ ΜΥΘΩΝ (30 ΛΕΠΤΑ)

- Παιχνίδι: Παίξτε το κουίζ στο Kahoot ή χρησιμοποιήστε την εκτυπώσιμη έκδοση (διαθέσιμη στα συνημμένα του Toolkit).
- Συζήτηση: Αναλύστε και αποσαφηνίστε τις ερωτήσεις που προκάλεσαν απορίες ή σύγχυση.

ΓΩΝΙΕΣ ΑΠΟΨΗΣ / ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΔΙΑΛΟΓΟΥ (30 ΛΕΠΤΑ)

- Εκφώνηση: Διαβάστε ένα θέμα δυνατά.
- Τοποθέτηση: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μετακινηθούν σε μια γωνία του δωματίου:
 - «Συμφωνώ» / «Διαφωνώ» / «Δεν είμαι σίγουρος»
- Τεκμηρίωση: Δώστε τον λόγο σε εθελοντές να εξηγήσουν την επιλογή τους.
- Αποκάλυψη: Παρουσιάστε το πραγματικό γεγονός χρησιμοποιώντας το Toolkit.
- Επανάληψη: Επαναλάβετε με 2–3 διαφορετικά θέματα για να «ζεστάνετε» την κριτική σκέψη.

ΚΥΚΛΟΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ (30–40 ΛΕΠΤΑ)

- Χωρισμός: Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες (3–5 άτομα).
- Ανάθεση: Δώστε σε κάθε ομάδα ένα δελτίο θέματος (διαθέσιμο στα συνημμένα του Toolkit).
- Συζήτηση: Ζητήστε τους να συζητήσουν το θέμα βάσει των ερωτήσεων του δελτίου, συνδέοντάς το με όσα γνωρίζουν ή έχουν δει στο διαδίκτυο.
- Σύνοψη: Ολοκληρώστε με μια σύντομη παρουσίαση (1–2 λεπτά) των συμπερασμάτων κάθε ομάδας προς την ολομέλεια.

ΜΪΝΙ ΠΑΡΟΥΣΪΑΣΗ (45–60 ΛΕΠΤΑ)

- Προετοιμασία (20–25'): Οι ομάδες επιλέγουν ένα θέμα και προετοιμάζουν μια 5λεπτη παρουσίαση.
- Περιεχόμενο: Επεξήγηση του μύθου, παρουσίαση των γεγονότων και τρόποι κατάρριψης.
- Μορφή: Χρήση οπτικού υλικού, role-play ή αφήγησης (storytelling).

ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ (10–15 ΛΕΠΤΑ)

Ο Μύθος που με εξέπληξε περισσότερο

- Διαδικασία: Γύρος στην ομάδα ή χρήση sticky notes.
- Ερώτηση: «Ποιος μύθος ή γεγονός αμφισβήτησε τον τρόπο σκέψης σας σήμερα;»
- Στόχος: Αναγνώριση της αλλαγής οπτικής και ενίσχυση της περιέργειας.

1 Πράγμα που θα Μοιραστώ

- Ερώτηση: «Ποιο γεγονός-απάντηση σε έναν μύθο θα μοιραστείτε με έναν φίλο ή συγγενή;»
- Στόχος: Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης για τη διάδοση της γνώσης και την ευαισθητοποίηση εκτός της συνεδρίας.

Προσωπική Δέσμευση

- Δραστηριότητα: Γράψτε σε ένα sticky note ή κάρτα: «Ένα μικρό πράγμα που θα κάνω διαφορετικά από σήμερα (online ή offline)».
- Αποτέλεσμα: Κολλήστε το σε έναν «Τοίχο Κλιματικής Δράσης» ή κρατήστε το ως υπενθύμιση.

Σύνοψη με Λέξεις

- Δραστηριότητα: Κάθε συμμετέχων γράφει ή λέει τρεις λέξεις που περιγράφουν τη σημερινή εμπειρία.
- Δημιουργία: Σύνθεση των λέξεων σε ένα «συννεφόλεξο αναστοχασμού» ή κολάζ.
- Στόχος: Καταγραφή του συναισθηματικού κλίματος και της συλλογικής μάθησης.

Γεγονός vs Συναίσθημα

- Ερώτηση: «Τι μάθατε σήμερα και πώς σας έκανε να νιώσετε;»
- Στόχος: Σύνδεση λογικής και συναισθήματος για βαθύτερη κατανόηση.

Πάρε την Υδρόγειο

- Δραστηριότητα: Περάστε μια μαλακή υδρόγειο ή μπάλα από χέρι σε χέρι.
- Ερώτηση: «Ποιο μήνυμα για το κλίμα θα θέλατε να ακούσει όλος ο κόσμος;»
- Στόχος: Ενίσχυση της παγκόσμιας ευθύνης και της προσωπικής «φωνής» των νέων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το CHECKMATE: Οδηγός κατά της Κλιματικής Παραπληροφόρησης σχεδιάστηκε για να εφοδιάσει τους youth workers και τους νέους με τις γνώσεις και τους πόρους που απαιτούνται για τον εντοπισμό και την καταπολέμηση της παραπλάνησης γύρω από το κλίμα. Σε έναν κόσμο γεμάτο αντιφατικά μηνύματα, η ικανότητα για κριτική σκέψη και επαλήθευση πληροφοριών είναι πλέον ζωτική.

Ο οδηγός αυτός δεν στοχεύει στην ενοχοποίηση όσων πιστεύουν σε κλιματικούς μύθους, αλλά στην ενδυνάμωση των νέων ώστε να συμμετέχουν ενεργά και ενημερωμένα στον διάλογο για το κλίμα. Μέσα από εργαστήρια, ψηφιακά κουίζ και πρακτικές στρατηγικές, το CHECKMATE μετατρέπει ένα σύνθετο θέμα σε μια ελκυστική και προσβάσιμη εμπειρία για όλους.

Η καταπολέμηση της κλιματικής παραπληροφόρησης δεν αφορά μόνο τα γεγονότα, αλλά την εμπιστοσύνη, τον διάλογο και τη δράση. Το CHECKMATE: Οδηγός κατά της Κλιματικής Παραπληροφόρησης καλεί τους χρήστες να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον όπου οι νέοι θα νιώθουν δυνατοί να αμφισβητούν, να μαθαίνουν και να εξελίσσονται μαζί.

Δίνοντας έμφαση στη συνεργασία, ο οδηγός βοηθά στη γεφύρωση των κενών κατανόησης και ενθαρρύνει τη συλλογική δέσμευση στην αλήθεια. Προτρέπουμε τους youth workers να πειραματιστούν και να προσαρμόσουν αυτά τα εργαλεία στις κοινότητές τους, μοιραζόμενοι το ταξίδι της μάθησης με τους νέους.

Επιπλέον, το CHECKMATE ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να γίνουν ηγέτες στον κύκλο τους, εμπνέοντας τους συνομιλήκους τους να εξερευνήσουν την κλιματική επιστήμη. Αυτή η προσέγγιση «από νέους για νέους» δεν ενισχύει μόνο την εμπέλεια του οδηγού, αλλά καλλιεργεί το αίσθημα ευθύνης στους αυριανούς υπερασπιστές του πλανήτη.

1) Ποιο από τα παρακάτω αποτελεί αποτέλεσμα της υπερθέρμανσης του πλανήτη;

- A) Λιγότεροι τυφώνες
B) Ήπια καιρικά φαινόμενα
Γ) Πολυετείς ξηρασίες
Δ) Μείωση των καυσώνων

2) Ποιες είναι οι δύο κύριες επιλογές των ζώων ως ανταπόκριση στην κλιματική αλλαγή;

- A) Χειμερία νάρκη ή εξέλιξη
B) Μετακίνηση ή προσαρμογή
Γ) Μάχη ή φυγή
Δ) Πολλαπλασιασμός ή μετανάστευση

3) Γιατί δεν μπορούμε απλά να μετακομίσουμε σε έναν άλλο πλανήτη;

- A) Υπάρχουν πάρα πολλοί εξωγήινοι
B) Δεν είναι τεχνικά εφικτό
Γ) Η Γη θα ανακάμψει από μόνη της
Δ) Ο Άρης διαθέτει ήδη συστήματα υποστήριξης ζωής

4) Ποιο είναι ένα πλεονέκτημα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας;

- A) Απεριόριστη προσφορά
B) Προκαλούν ατμοσφαιρική ρύπανση
Γ) Μη ανακυκλώσιμες
Δ) Χρειάζεται πάντα εφεδρική τροφοδοσία με άνθρακα

5) Το μεγαλύτερο μέρος της θερμότητας από την υπερθέρμανση καταλήγει στον/στα

- A) Σύννεφα
B) Ωκεανός
Γ) Δάση
Δ) Βουνά

Μπορούμε να έχουμε ακόμα κρύους χειμώνες παρά την υπερθέρμανση του πλανήτη;

- A) Οι χειμώνες πρέπει να είναι ζεστοί
B) Μόνο στις τροπικές χώρες
Γ) Τοπικές διακυμάνσεις του καιρού
Δ) Όχι, αν η κλιματική αλλαγή είναι πραγματική

7) Η ταχεία αύξηση της θερμοκρασίας οφείλεται κυρίως...

- A) Στα ηφαίστεια
B) Στον άνθρωπο
Γ) Στο φεγγάρι
Δ) Στις ζώνες ώρας

8) Σε τι διαφέρει το κλίμα από τον καιρό;

- A) Το κλίμα είναι απλώς ζεστός καιρός
B) Υπάρχει καιρός στο διάστημα
Γ) Το κλίμα αφορά μακροπρόθεσμες τάσεις
Δ) Ο καιρός είναι μακροπρόθεσμος, το κλίμα καθημερινό

9) Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να μειωθεί η κλιματική επίδραση των αποβλήτων;

- A) Να τα μειώσουμε
B) Να τα κάψουμε
Γ) Να το κρύψουμε
Δ) Να το θάψουμε

10) Γιατί η υπερθέρμανση του πλανήτη μπορεί να προκαλέσει περισσότερες πλημμύρες;

- A) Εντονότερες βροχοπτώσεις
B) Υπερχείλιση υπονόμων
Γ) Οι πάγοι λιώνουν σε ποτάμια
Δ) Οι υγρότοποι εξαφανίζονται

11) Πώς μετρούν οι επιστήμονες την παγκόσμια θερμοκρασία;

- A) Μόνο από τις στέγες της πόλης
B) Μόνο το καλοκαίρι
Γ) Με δορυφόρους, θερμομέτρα και τη φύση
Δ) Μόνο με εφαρμογές καιρού

12) Τι μας βοηθά να καταπολεμήσουμε την κλιματική αλλαγή;

- A) Να ρίχνουμε το φταίξιμο στον καιρό
B) Να αγνοούμε την επιστήμη
Γ) Αναμονή για τη λύση από άλλους
Δ) Κατανόηση των γεγονότων και ανάληψη δράσης

13) Είναι πραγματικά τόσο σοβαροί λίγοι βαθμοί υπερθέρμανσης;

- A) Μόνο στις τροπικές χώρες Γ) Ακόμη και +0,5°C αυξάνει σημαντικά τους κινδύνους
B) Όχι, εκτός αν φτάσει τους 3°C Δ) Τέτοια θέρμανση είναι εντός των φυσικών ορίων

14) Αρκεί η φύτευση δέντρων για την αντιστάθμιση των εκπομπών;

- A) Τα δέντρα ακυρώνουν τις εκπομπές Γ) Όχι, απαιτείται μείωση των ορυκτών καυσίμων
B) Μόνο στις τροπικές περιοχές Δ) Ναι, αρκεί να είναι πιστοποιημένα

15) Βλάπτουν οι ανεμογεννήτριες μόνο το περιβάλλον και τα πουλιά;

- A) Είναι απειλή για τη βιοποικιλότητα Γ) Μόνο αν είναι υπεράκτιες
B) Η σωστή τοποθέτηση μειώνει τις Δ) Διακόπτουν κάθε μετανάστευση επιπτώσεις

16) Συμβάλλει η σπατάλη τροφίμων στην κλιματική αλλαγή;

- A) Μόνο την προσφορά τροφής Γ) Προκαλεί το 8–10% των εκπομπών
B) Κυρίως η σπατάλη κρέατος Δ) Κυρίως στις ανεπτυγμένες χώρες

17) Γιατί η κομποστοποίηση είναι καλύτερη από την υγειονομική ταφή για το κλίμα;

- A) Παγιδεύει περισσότερο μεθάνιο Γ) Καίει τα απόβλητα αντί να τα θάβει
B) Χρησιμοποιεί λιγότερα φορτηγά Δ) Αποτρέπει το μεθάνιο και εμπλουτίζει το έδαφος

18) Είναι όλα τα φυτικά τρόφιμα φιλικά προς το περιβάλλον;

- A) Πάντα ακίνδυνα Γ) Μόνο αν τρώγονται ωμά
B) Κάποια απαιτούν πολύ νερό/γη Δ) Αρκεί να μην είναι εισαγόμενα

19) Ποιο είναι το κύριο πρόβλημα με την αύξηση των επιπέδων CO₂ στην ατμόσφαιρα;

- A) Σταματά την ανάπτυξη των φυτών Γ) Παγιδεύει θερμότητα (κλιματική αλλαγή)
B) Ψύχει υπερβολικά τον πλανήτη Δ) Μετατρέπεται σε τοξικό αέριο

20) Πώς επηρεάζει το περιβάλλον η κλωστοϋφαντουργία;

- A) Καθόλου, τα ρούχα βιοδιασπώνται Γ) Εκπομπές, χρήση νερού, ρύπανση
B) Μικρή χρήση νερού και υλικών Δ) Βλάπτει μόνο τα δάση

21) Ποιος είναι ένας κύριος λόγος για την άνοδο της στάθμης της θάλασσας;

- A) Περισσότερες βροχές παγκοσμίως Γ) Τα δάση απορροφούν πολύ νερό
B) Τα ποτάμια ξεχειλίζουν συχνότερα Δ) Λιώσιμο παγετώνων και διαστολή των υδάτων

22) Πώς επηρεάζει την οικονομία η επένδυση στη δράση για το κλίμα;

- A) Προκαλεί ανεργία Γ) Επιβραδύνει την τεχνολογία
B) Πράσινες θέσεις, καινοτομία Δ) Αυξάνει μόνο το κόστος

23) Γιατί τα ηλεκτρικά ΙΧ υπερέχουν μακροπρόθεσμα;

- A) Οι μπαταρίες χαλάνε κάθε 3 έτη Γ) Μηδενικός αντίκτυπος συνολικά
B) Η φόρτιση είναι πάντα ταχύτερη Δ) Χαμηλότερο κόστος χρήσης / συντήρησης

24) Λύνουν οι κομποστοποιήσιμες συσκευασίες το πρόβλημα του πλαστικού;

- A) Ναι, αποσυντίθενται παντού Γ) Όχι, αν η διαχείριση είναι λάθος
B) Μόνο σε βιομηχανικές μονάδες Δ) Μόνο αν είναι από χαρτί

CHECKMATE – Απαντήσεις Κουίζ: Πρόκληση Κατάρριψης Κλιματικών Μύθων

- 1Γ** – Η υπερθέρμανση προκαλεί ξηρασίες, ενώ οι λιγότεροι τυφώνες, ο ήπιος καιρός ή οι μειωμένοι καύσωνες δεν είναι επιπτώσεις.
- 2Β** – Τα ζώα επιβιώνουν με μετακίνηση σε νέα ενδιαιτήματα ή αλλαγή συμπεριφοράς, ενώ άλλες επιλογές δεν αποτελούν στρατηγικές επιβίωσης.
- 3Β** – Η μετανάστευση σε άλλο πλανήτη είναι ανέφικτη σήμερα· η προστασία της Γης είναι η μόνη ρεαλιστική λύση..
- 4Α** – Οι ΑΠΕ παρέχουν καθαρή, ανεξάντλητη ενέργεια χωρίς ρύπους, σε αντίθεση με τα ορυκτά καύσιμα που εξαντλούνται και ρυπαίνουν.
- 5Β** – Οι ωκεανοί απορροφούν τη ζέστη, προκαλώντας ισχυρές καταιγίδες, άνοδο στάθμης και πίεση στα θαλάσσια οικοσυστήματα
- 6Γ** – Κρύοι χειμώνες συμβαίνουν ακόμα γιατί η υπερθέρμανση αλλάζει τους μακροπρόθεσμους μέσους όρους, όχι μεμονωμένα καιρικά φαινόμενα.
- 7Β** – Ανθρώπινες δράσεις όπως τα ορυκτά καύσιμα προκαλούν την υπερθέρμανση· ηφαιστεια, Σελήνη ή ζώνες ώρας δεν έχουν σχεδόν καμία επίδραση.
- 8Γ** – Το κλίμα αφορά μακροπρόθεσμα μοτίβα δεκαετιών, ενώ ο καιρός είναι βραχυπρόθεσμος και καθημερινός· οι δύο όροι δεν ταυτίζονται.
- 9Α** – Ο καλύτερος τρόπος μείωσης του αποτυπώματος είναι η μείωση των απορριμμάτων στην πηγή, αντί για καύση, απόκρυψη ή ταφή τους.
- 10Α** – Η υπερθέρμανση αυξάνει τις πλημμύρες λόγω εντατικότερων βροχοπτώσεων, σε αντίθεση με τα φρεάτια, τους υγροτόπους ή το απλό λιώσιμο πάγου.
- 11Γ** – Επιστήμονες χρησιμοποιούν δορυφόρους, θερμομέτρα και φυσικούς δείκτες παγκοσμίως, όχι ταράτσες, το καλοκαίρι ή εφαρμογές καιρού.
- 12Δ** – Η κλιματική αλλαγή αντιμετωπίζεται με κατανόηση των γεγονότων και δράση, αντί για απόδοση ευθυνών στον καιρό, άγνοια της επιστήμης ή αναμονή.
- 13Γ** – Ακόμα και μισός βαθμός υπερθέρμανσης αυξάνει δραματικά τους κινδύνους για ξηρασίες, πλημμύρες και άνοδο στάθμης, δείχνοντας τη σοβαρότητα κάθε ανόδου.
- 14Γ** – Η δενδροφύτευση βοηθά αλλά δεν εξισορροπεί πλήρως τους ρύπους· η πραγματική λύση είναι η μείωση των ορυκτών καυσίμων παγκοσμίως.
- 15Β** – Οι ανεμογεννήτριες έχουν μειωμένο αντίκτυπο όταν χωροθετούνται σωστά, καταρρίπτοντας τον μύθο ότι αποτελούν πάντα απειλή για τη βιοποικιλότητα.
- 16Γ** – Η σπατάλη τροφίμων ευθύνεται για το 8–10% των παγκόσμιων ρύπων, αποτελώντας μείζον κλιματικό ζήτημα πέρα από την απλή επάρκεια τροφής.
- 17Δ** – Η κομποστοποίηση εμποδίζει το μεθάνιο μέσω οξυγόνου και εμπλουτίζει το έδαφος, αντίθετα με τις χωματερές που παράγουν επιβλαβή αέρια.
- 18Β** – Δεν είναι όλες οι φυτικές τροφές οικολογικές· ορισμένες απαιτούν πολύ νερό ή γη, οπότε το αποτύπωμα διαφέρει ανά προϊόν.
- 19Γ** – Το αυξημένο CO₂ παγιδεύει τη θερμότητα και προκαλεί κλιματική αλλαγή, αντί να ψύχει τον πλανήτη ή να εμποδίζει την ανάπτυξη των φυτών.
- 20Γ** – Η κλωστοϋφαντουργία προκαλεί μεγάλες εκπομπές ρύπων, υψηλή κατανάλωση νερού και χημική ρύπανση, καθιστώντας τη μόδα σοβαρή περιβαλλοντική πρόκληση.
- 21Δ** – Η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει κυρίως λόγω του λιωσίματος των παγετώνων και της θερμικής διαστολής του νερού, όχι λόγω βροχόπτωσης ή υπερχειλίσης ποταμών.
- 22Β** – Η επένδυση στην κλιματική δράση στηρίζει την οικονομία δημιουργώντας πράσινες θέσεις εργασίας και καινοτομία, αντί για ανεργία ή υψηλό κόστος.
- 23Δ** – Τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα είναι εξυπνότερη μακροπρόθεσμη επιλογή καθώς έχουν χαμηλότερο κόστος λειτουργίας και συντήρησης από τα συμβατικά οχήματα.
- 24Γ** – Οι κομποστοποιήσιμες συσκευασίες δεν λύνουν το πρόβλημα των πλαστικών, καθώς συχνά απαιτούν βιομηχανική επεξεργασία για να διασπαστούν.

CHECKMATE: Εκτυπώσιμα Θέματα Ομαδικής Συζήτησης

ΑΚΡΑΙΑ ΚΑΙΡΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ: ΦΥΣΙΚΑ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΑ;
Γίνονται οι πλημμύρες και οι φωτιές χειρότερες λόγω του κλίματος;

"ΚΑΝΕΙ ΚΡΥΟ ΣΗΜΕΡΑ" – ΔΙΑΨΕΥΔΕΤΑΙ Η ΥΠΕΡΘΕΡΜΑΝΣΗ;
Αν έχει πολύ κρύο τον χειμώνα, σημαίνει ότι δεν υπάρχει κλιματική αλλαγή;

ΠΟΙΟΣ ΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ – ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΧΕΙ ΣΗΜΑΣΙΑ;
Να ψάχνουμε ποιος φταίει ή να δουλέψουμε μαζί για δίκαιες λύσεις;

"ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΠΑΝΤΑ ΑΛΛΑΖΕ" – ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΩΡΑ;
Πώς διαφέρει η σημερινή κλιματική αλλαγή από τις φυσικές μεταβολές του παρελθόντος;

ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ, ΑΠΕ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ: ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΩΣ GREENWASHING;
Βοηθούν τελικά τα ηλεκτρικά αμάξια και οι φυτεύσεις δέντρων;

ΜΕΤΟΙΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΡΗ Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΑΝ ΤΑ ΖΩΑ;
Είναι ρεαλιστικό να ελπίζουμε στη μετανάστευση στο διάστημα;

ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑ: ΚΡΕΑΣ, ΣΠΑΤΑΛΗ Η ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ;
Πώς επηρεάζουν το κλίμα η σπατάλη τροφίμων, το κρέας και τα πλαστικά;

ΕΧΕΙ Η ΜΟΔΑ ΚΛΙΜΑΤΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ;
Ποιο είναι το περιβαλλοντικό κόστος των ρούχων και της γρήγορης μόδας;

ΜΠΟΡΕΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ ΝΕΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ;
Μπορούν οι οικολογικές λύσεις να ενισχύσουν την εργασία και την καινοτομία;

ΕΙΝΑΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΑΠΛΩΣ ΜΙΑ ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ;
Γιατί κάποιои πιστεύουν ότι η κλιματική αλλαγή είναι ψέμα, υπερβολή ή μέρος μιας πολιτικής ατζέντας;

ΔΗΛΩΣΗ ΜΥΘΟΥ

Γράψτε τον μύθο με τον οποίο ασχολείστε.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τι αναφέρει ο οδηγός (Toolkit);

ΠΟΥ ΣΥΝΑΝΤΑΜΕ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΜΥΘΟ;

TikTok; Σχολείο; YouTube
;Οικογενειακές συζητήσεις;

ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ Η ΔΙΑΔΟΣΗ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ;

Αναφέρετε τουλάχιστον έναν λόγο.

ΠΩΣ ΘΑ ΕΞΗΓΟΥΣΕΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΣΕ ΕΝΑΝ ΦΙΛΟ ΣΟΥ;

Χρησιμοποιήστε απλή γλώσσα, φιλική προς τους νέους.

CHECKMATE: Λίστα Επαλήθευσης (Fact-Check)

ΤΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΒΛΕΠΕΤΕ ΜΙΑ ΥΠΟΠΤΗ ΑΝΑΡΤΗΣΗ Η ΕΙΔΗΣΗ:
ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΠΗΓΗ;

- Πρόκειται για έμπιστο οργανισμό, επιστήμονα ή δημοσιογράφο;
- Αναφέρεται το όνομα του συντάκτη; Είναι αξιόπιστος;

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΗΓΕΣ Η ΔΕΔΟΜΕΝΑ;

- Συνδέεται με πραγματική έρευνα ή επίσημα δεδομένα;
- Υπάρχει η ίδια πληροφορία σε άλλες έγκυρες σελίδες;

ΕΛΕΓΞΤΕ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.

- Είναι πρόσφατο ή ξεπερασμένο;
- Έχει αναπαραχθεί εκτός πλαισίου

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙ ΝΑ ΣΑΣ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕΙ ΘΥΜΟ, ΦΟΒΟ Η ΣΟΚ;

- Το συναίσθημα «πουλάει» – σκεφτείτε ψύχραιμα πριν το κοινοποιήσετε.

ΕΙΝΑΙ CLICKBAIT?

- Είναι ο τίτλος υπερβολικός ή πολύ σοκαριστικός για να είναι αληθινός;
- Αν σας προκαλεί σοκ, ελέγξτε το ξανά πριν το μοιραστείτε.

ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΓΝΩΜΗ Η ΓΕΓΟΝΟΣ;

- Είναι παραλήρημα ή ισορροπημένη ενημέρωση με στοιχεία;

ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ Η ΕΙΚΟΝΑ Η ΤΟ ΒΙΝΤΕΟ;

- Κάντε αντίστροφη αναζήτηση εικόνας (Google/TinEye)
- Ελέγξτε: Μήπως είναι AI, επεξεργασμένη ή από άλλο γεγονός;

ΤΙ ΛΕΝΕ ΑΛΛΕΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΕΣ ΠΗΓΕΣ;

- Ελέγξτε αν επιστημονικοί οργανισμοί, πανεπιστήμια ή αξιόπιστα ειδησεογραφικά μέσα αναφέρουν το ίδιο πράγμα.
- Να είστε επιφυλακτικοί εάν μόνο ένας ιστότοπος ή ένας influencer προωθεί το μήνυμα

ΜΙΛΗΣΤΕ ΓΙΑ ΑΥΤΟ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ

- Αν αμφιβάλλετε, συζητήστε το με έναν φίλο ή έναν σύμβουλο νεολαίας πριν το μοιραστείτε.

Living Labs and Game-Based Learning to Checkmate Climate Misinformation

Erasmus+ Project: 2024-2-LV02-KA220-YOU-000266268

Asociația
Consultanților în
Dezvoltare
Comunitară